

NYE VEIER AS
Tangen 76
4608 KRISTIANSAND S
Att. Kjetil Medhus

Kontakt saksbehandler

Ine Woldstad, 51 56 87 98

Uttale, planvarsel 202001 ny E39 Bue - Ålgård, Bjerkreim og Gjesdal

Vi viser til vår uttale til kommunedelplanen. Tema som interesseavveininger mellom vassdrag, naturmangfold og jordvern blir viktig i saken. Det er også viktig at massehåndtering blir avklart parallelt med vegplanen og vurderes helhetlig. Vi forutsetter at det gjøres en konkret vurdering om hvilke tema innenfor korridoren som må konsekvensutredes.

Vi viser til oppstartsvarsel sendt på høring 7. februar 2020. Kommunal og moderniseringsdepartementet (KMD) skal avgjøre hvilket trasealternativ som blir valgt for Rogaland. Strekingen som nå er varslet oppstart som kommunal detaljregulering mellom Bue og Ålgård er tilnærmet lik for alle alternativene som vegvesenet har lagt frem i Rogaland. Strekingen er 14 km, det informeres at den planlegges som fire felts veg med hastighet 110 km/t. Planavgrensningen har betydelige avvik fra den korridoren som har vært på høring i kommunedelplan. Nye veier opplyser at det er for å sikre blant annet tilpasninger mellom nye og eksisterende E39, flomsikringstiltak, anleggsarealer, alternativ veitrase enn hva kommuneplanen legger opp til for masseuttak og deponier.

Hovedelementer fra vår uttalelse til statlig kommunedelplan

Fylkesmannen vi være konsistent i våre uttalelser til kommunedelplan og detaljrereguleringsplan.

I vår uttalelse til kommunedelplanen er det flere av forholdene som ble trukket frem som gjør seg gjeldende for denne strekingen. Til eksempel har vi spilt inn at det bør vurderes smalere trase på enkelte strekninger. Dette er avveininger som KMD som skal ta ifm valg av trasealternativ. Da det blir varslet oppstart av detaljregulering før avklaringen er tatt, blir det viktig for oss å poengtere disse viktige avveiningene. Et annet viktig moment i det videre arbeidet er å ha fokus på å avgrense og sikre gode avbøtende tiltak både i veianlegget, og under anleggsfasen. De foreløpige bestemmelsene til kommunedelplanen er ikke veldig detaljerte. Det er viktig at det i planarbeidet presenteres gode og tydelige bestemmelser for å sikre eksisterende verdier og avbøtende tiltak. Dette gjelder spesielt for håndtering av inngrep i vassdrag, hensynet til naturverdier, håndtering av matjord og tilbakeføring av landbruk på hensiktsmessige måter.

Massehåndtering

Massebalanse og håndtering av masser et svært viktig tema i vegsaker. I vår uttale til

kommunedelplanen la vi til grunn at massedisponering inngår i en del av reguleringsplanen for veien, og ved behov i egne reguleringsplaner. I planprogrammet står det at strekningen ventelig vil ha stort masseunderskudd på grunn av store fyllinger i Ytre Kydlandsvatnet og Klugsvatnet. Fylkesmannen vil her presisere at prosjektet bør vurderes helhetlig, både når det gjelder store utfyllinger i vassdrag og om overskuddsmasser alternativt kan brukes på andre delstrekninger. Gjenvinningsgraden bør være høy, regionalplanens mål er 70-80 %. Gjesdal og Bjerkreim er ikke innlemmet i virkeområdet for regionalplan for massehåndtering Jæren, men prinsippene og målet har overføringsverdi for kommunene. Overskuddsmasser er å regne som næringsavfall, med mindre masse kan nyttes som byggeråstoff eller fyllmasse i andre prosjekt. Hovedregelen er at næringsavfall skal til et avfallsanlegg eller gjennomgå gjenvinning. Det er viktig at vurderingene om massen kan gjenbrukes eller ikke fremkommer av planmaterialet. Miljødirektoratet har startet arbeidet med ny forskrift om håndtering av rene overskuddsmasser. Vi viser derfor til Miljødirektoratet fordi det kommer endringer på håndtering av rene masser:

<https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/M1243/M1243.pdf>.

Krav om konsekvensutredning

I planprogrammet vises det til forskrift om konsekvensutredning § 6b og vedlegg 1, punkt 7. Det konkluderes med at det allerede foreligger konsekvensutredning for strekningen i utkast til kommunedelplan (KDP) for nye E39 Lyngdal ves-Ålgård. Derfor anses det kun som nødvendig å konsekvensutrede de delene av veianlegget som ligger utenfor korridoren til kommunedelplanen. Vi ser videre at det i planprogrammet står at Nye Veier ønsker å vurdere de temaene som overordnede myndigheter har hatt uttale til med mangler knyttet til beslutnings- og kunnskapsgrunnlaget.

Fylkesmannen mener at denne konklusjonen er for kategorisk. Hvis vi ser på ordlyden i nevnte § 6 b) står det at reguleringsplaner der det konkrete tiltaket er konsekvensutredet i en tidligere plan. Fylkesmannen kan ikke se at en korridor på 400 meter bredde, hvor det blir lagt frem at veien kan legges innenfor dette området er et konkret tiltak. I veilederen står det «*Unntaket i §§ 6 b og 8 a er avgrenset til situasjoner der man i en overordnet plan, ikke bare har konsekvensutredet arealbruken på en tilfredsstillende måte, men også har utredet de miljømessige og samfunnmessige virkningene av et konkret tiltak, og som således oppfyller kravene til tiltaksutredninger som følger av EIA-direktivet.*»

Vi mener derfor at det er viktig at det må gjøres en vurdering på hvilke temaer som ligger innenfor korridoren som bør konsekvensutredes, det er opp til tiltakshaver og planmyndighet å gjøre disse vurderingene. Som en generell regel kan det vurderes at hvis det ikke oppnås noe mer på konsekvensutredningen til detaljreguleringsplanen, så vil unntaket gjøre seg gjeldende. Tema som blir viktig å belyse og vurdere om skal konsekvensutredes er registrerte naturtypene langs vassdraget (viktige bekkedrag, flommarkskog, evjer, bukter og viker), elvemusling, hubro, viltdata både offentlige og unntatt offentligheten, hvordan naturtypene langs veien påvirkes.

Elvemuslinger

Det er registrert elvemusling i vassdragene langs strekningen. Sommeren 2020 skal Figgjovassdraget kartlegges, vi får da informasjon om bestandssituasjonen. Vi legger ved rapport fra siste helhetlig kartlegging fra 2009, og kartlegging fra Oppsalåna fra 2017. Det må i forbindelse med planarbeidet utarbeides et oppdatert kunnskapsgrunnlag om elvemuslingens utbredelse innenfor planområdet, jf. naturmangfoldloven §§ 8 og 9. Denne kunnskapen må legges til grunn ved førstegangsbehandling av planen.

Jordvern

Store deler av delstrekningen ligger i et aktivt landbruksområde, og for Gjesdal vist som kjerneområde landbruk i kommuneplanen. Vi har fått skjerpede overordnede føringer knyttet til

jordvern. Regional jordvernstrategi har et mål om maksimal 10 % av det nasjonale målet på 4000 dekar årlig omdisponering av dyrka jord. Fylkesmannen er positiv til å finne erstatningsareal, og det er viktig at i det i arbeidet med lokalisering av erstatningsareal også vurderes konsekvenser for eksisterende verdier i området.

Vanskelige interesseavveininger (jordvern, vassdrag og naturverdier)

I planprogrammet blir det nevnt at det vil vurderes alternative vegtraseer; *for å oppnå gode og kostnadseffektive løsninger og redusere samlede negative konsekvenser for naturmangfold, vassdrag, landskap, landbruk/naturressurser, kulturminner mv.* Det er mange vanskelige interesseavveininger i vegprosjekter, det er viktig at vurderingene som er tatt kommer tydelig frem av planmaterialet.

Prioritering av strekninger

Dagens E39 er av variabel standard, og det blir vist til at sikkerhet og framkommelighet er ikke tilfredsstillende. Fylkesmannen er av den oppfattelse at deler av strekningen er mer trafikkfarlig enn andre. Vi kommer derfor med et råd å gjennomføre en helhetlig vurdering over hvilke delstrekninger som bør prioriteres utarbeidet før andre.

Tilbakemeldinger på enkelte spørsmål rettet til planforum

Samordning av uttaler til oppstart og planprogram

I høringsrunden vil Fylkesmannen samordne innsigelser, og vi kan bidra med samordning etter behov i denne fasen, det er ikke aktuelt å samordne uttale til planprogram og oppstart av detaljregulering.

Forholdet til vannmyndighetene

Vi ser det ikke nødvendig å samkjøre våre uttaler med fylkeskommunen. Vannmyndighetene er delt, dersom forespørslene rettes til feil myndighet vil vi kunne videresende det til rett fagmyndighet.

Fleksibilitet i plan

Det står i planprogrammet at: *planen skal gi forutsigbarhet, rom til entreprenøren for en hensiktsmessig anleggsgjennomføring, og legge til rette for at entreprenøren kan optimalisere og forbedre løsningene som ligger til grunn for reguleringsplanen.* Nye veier kom i forkant av planforumet med noen spørsmål, hvorav ett kan kobles til dette temaet. Spørsmålet som ble stilt var; *er det tilstrekkelig at høydetoleransen for CL veg fastsettes f. eks +/- 1 meter og tilsvarende andre strukturer i tiltaket?* En reguleringsplan er ikke retningsgivende, men juridisk bindende. Av hensyn til landskapsbilde, naturmangfold og vassdrag frarår vi det å åpne for et konkret utgangspunkt for fleksibilitet på den måten. Dette er krevende, og vi ser at det må være et visst handlingsrom. Her må det gjøres konkrete vurderinger undervegs, og vi tror at mye kan løses i dialog med planmyndighet.

Spørsmål om vegalternativer

Vår uttale til kommunedelplanen var bygget på en overordna vurdering av hvilket trasealternativ som var best utfra de sektorinteressene vi er satt til å ivareta. Disse alternativene må konsekvensutredes før vi kan gi en tilbakemelding på hvilket plangrep som gir best løsning i forhold til våre interesser. En generell tilbakemelding er at vann på Jæren er av stor regional og nasjonal verdi. Som eksempel vil endringen ved Ytre Kydlandsvatnet være ansett som positivt. Likevel må dette vurderes slik at det kan blir sett opp mot verdier på land, som landbruksjord, naturverdier og kulturlandskap. Som kjent vil store utfyllinger i verna vassdrag normalt gi store konsekvenser i strid med vassdragsvernet. Store utfyllinger må derfor konsjonspliktvurderes av NVE.

Vi ser frem til videre dialog i planarbeidet for å sikre gode løsninger, og forbeholder oss retten til å komme med andre merknader senere i prosessen.

Med hilsen

Anfinn Rosnes
assisterende landbruksdirektør

Ine Woldstad
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg

- 1 Ecofact rapport 611 - Elvemuslingundersøkelse i Oppsalåna etter utslipp av jernklorid
- 2 Larsen, B.M. 2009. Kartlegging av elvemusling i Figgjovassdraget, Rogaland

Kopi til:

Rogaland fylkeskommune	Postboks 130	4001	Stavanger
NVE Norges vassdrags- og energidirektorat	Postboks 5091 Majorstuen	0301	Oslo
Gjesdal kommune	Rittedalen 1	4330	Ålgård
Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard	Postboks 3021 Lade	7441	TRONDHEIM
Bjerkreim kommune	Postboks 17	4389	Vikeså